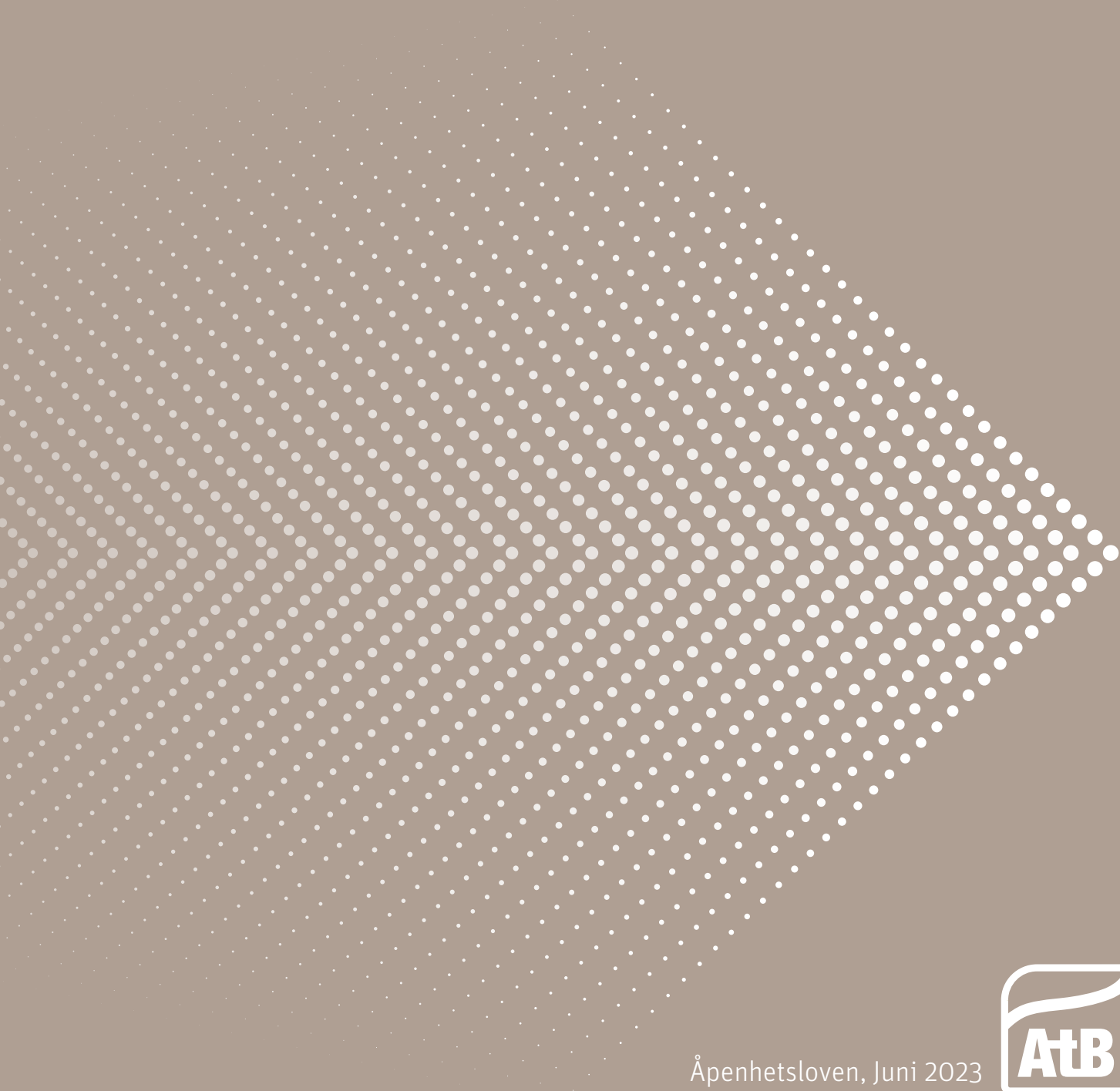

Redegjørelse for AtBs AKTSOMHETSVURDERINGER

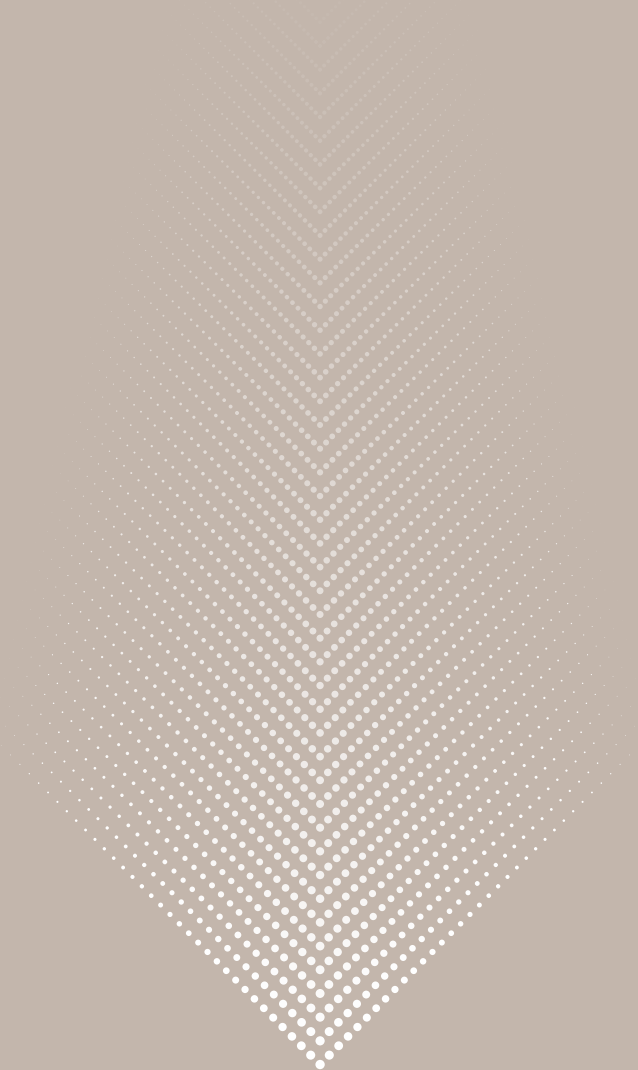
Åpenhetsloven, Juni 2023

Innhold

1	Innledning.....	5
1.1	Dette er åpenhetsloven	5
1.2	AtBs arbeid med åpenhetsloven	5
2	Om AtB	7
2.1	Organisering.....	7
2.2	Produkter og tjenester.....	7
2.3	Markedet AtB opererer i.....	7
3	Status aktsomhetsvurderinger	9
3.1	Forankring av ansvarlighet	9
	Styrevedtak.....	9
	Prosedyre.....	9
	Etiske retningslinjer og krav til leverandører.....	9
3.2	Kartlegging av risiko for negative konsekvenser.....	9
	Metode	9
	Kartlegging av egen virksomhet	11
	Kartlegging av leverandører.....	11
	Kartlegging av risikoområder	12
	Vesentlighetsanalyse og videre oppfølging.....	12
	Funn fra utvalgte selskaper for utvidet kartlegging.....	13
	Konklusjon	13
3.3	Iverksetting av tiltak	14
	Egen virksomhet.....	14
	Leverandører	14
3.4	Oppfølging av tiltak	14
	Overvåking og håndtering, gjenoppretting og erstatning	14
3.5	Kommunikasjon med berørte interessenter.....	15
	Informasjonskrav	15
	Varslingskanaler og klagemekanismer	15
	Klage til Forbrukertilsynet	15
3.6	Gjenoppretting	15
4	Oppsummering.....	17
5	Vedlegg: Rapport fra EY – AtB AS Norwegian Transparency Act June 2023.....	19

Aktsomhetsvurderinger er en systematisk tilnærming til å identifisere, evaluere og håndtere risikoer knyttet til en bedrifts virksomhet og leverandørkjeder. OECDs retningslinjer anbefaler at aktsomhetsvurderinger gjennomføres i tråd med en prosess som omfatter følgende trinn:

1. Identifisering av risikoer: Bedrifter bør identifisere risikoer for negativ påvirkning på menneskerettigheter, arbeidsforhold, miljø og anti-korrupsjon knyttet til deres virksomhet og leverandørkjeder.
2. Evaluering av risikoer: Bedrifter bør evaluere risikoene de har identifisert, for å vurdere omfanget og alvorlighetsgraden av risikoene, og hvor sannsynlig det er at de vil inntreffe.
3. Prioritering av risikoer: Bedrifter bør prioritere risikoene de har identifisert og evaluert, for å fokusere ressursene sine på de risikoene som er mest alvorlige og sannsynlige.
4. Håndtering av risikoer: Bedrifter bør utvikle og implementere tiltak for å håndtere risikoene de har identifisert og prioritert, og overvåke effekten av tiltakene.

1 Innledning

1.1 Dette er åpenhetsloven

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) trådte i kraft 1. juli 2022. Formålet med loven er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. I tillegg skal loven sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Åpenhetsloven pålegger virksomhetene en plikt til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger som skal legges frem i en årlig rapport. Dette er en prosess for å kartlegge, forebygge, gjøre rede for og følge opp hvordan en virksomhet håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser av virksomheten.

Ved aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven handler det ikke om negative konsekvenser for AtB. Det handler i stedet om sannsynligheten for negativ påvirkning på menneskerettigheter og arbeidsforhold, det vil si hvordan AtBs virksomhet påvirker mennesker, både i og utenfor virksomheten.

Det fremgår av åpenhetsloven § 5 at virksomhetene skal offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene de har gjort. Formålet med redegjørelsen er å gi allmennheten innsikt i virksomhetenes nøkkelfunn i aktsomhetsvurderingene, og hvilke tiltak som er iverksatt.

Denne redegjørelsen skal ligge tilgjengelig på vår nettside, www.atb.no. Redegjørelsen gir en status på det arbeidet AtB har gjennomført med aktsomhetsvurderinger frem til 30. juni 2023.

1.2 AtBs arbeid med åpenhetsloven

Punktlisten under viser de vesentlige steg i AtBs håndtering av åpenhetsloven siden den ble innført 1. juli 2022 og frem til første rapporteringsfrist 30. juni 2023

- Juni 2022: Styrevedtak om etterlevelse av bestemmelsene i åpenhetsloven
- Juni 2022: Tilgjengeliggjøring av informasjon på atb.no og informasjon i organisasjonen
- Juni 2022: Implementering av nye etiske krav til leverandørene til AtB
- Høsten 2022: Strategiprosess med kartlegging, interessentanalyse, vesentlighetsanalyse og målsettinger for bærekraft i AtB, herunder tema i åpenhetsloven
- Februar 2023: Vedtak av ny strategi for AtB
- Våren 2023:
 - o Kartlegging av leverandører mot risikoer omfattet av åpenhetsloven
 - o Valg av utvalgte risikotema og valg av leverandører for mottak av detaljert spørreskjema
 - o Utarbeidelse av spørreskjema
 - o Mottak og analyse av resultater fra utvalgte leverandører
- Juni 2023: Redegjørelse for status på aktsomhetsvurderinger presentert for styret
- Juni 2023: Publisering av redegjørelse på aktsomhetsvurderinger på AtBs nettside

2 Om AtB

AtB er Trøndelags mobilitetsselskap og tilbyr et framtidsrettet og bærekraftig mobilitetstilbud for hele fylket.

2.1 Organisering

AtB AS er et mobilitetsselskap som har ansvar for å planlegge, anskaffe, drifte, utvikle og markedsføre et framtidsrettet mobilitetstilbud for hele Trøndelag. AtB er ikke selv et operatørselskap, men kjøper transporttjenester av flere transportselskaper som utfører den daglige driften. I tillegg til ordinær rutetransport har AtB ansvaret for skolekjøring i Trøndelag, samt bestillingstransport.

AtB er et aksjeselskap som i sin helhet eies av Trøndelag fylkeskommune. AtB har 99 ansatte i administrasjonen og 11 ansatte med tidligere outsourcete oppgaver, totalt 110 ansatte. Dette utgjør 108,75 årsverk, hvorav 42 % er kvinner og 58 % er menn.

AtB som selskap skal bidra til at Trøndelag fylkeskommune når sine samferdselspolitiske forpliktelser og mål gjennom å fokusere på balansert utvikling, miljø, klima og bærekraft og tjenestekvalitet. Samfunnsoppdraget til AtB stiller krav til solid drift med god økonomi, og at det alltid planlegges ut fra hensynet til hele Trøndelag. AtBs visjon er et bærekraftig og tilgjengelig Trøndelag.

AtB ledes av administrerende direktør, og er organisert med fire avdelinger:

- Økonomi og virksomhetsstyring
- Tilbudsutvikling og mobilitet
- Marked og kommunikasjon
- Teknologi og tjenesteutvikling

2.2 Produkter og tjenester

AtB skal legge til rette for smidige, sømløse reiser tilpasset ulike behov og reisemønstre. Målet er å gjøre det enklere å komme seg fra A til B uten å være avhengig av egen bil.

Mobilitetstilbudet består i dag av rutegående buss, trikk, fleksibel transport, ferger og hurtigbåter, samt individuelt tilrettelagt skoleskyss med drosje. I tillegg samarbeides det med en rekke aktører knyttet til mikromobilitet for å få et helhetlig tilbud som stadig videreutvikles i Trøndelag. AtBs mobilitetstilbud skal også spille godt sammen med det øvrige transporttilbudet som tog, fly og ekspressbuss.

2.3 Markedet AtB opererer i

AtB har som formål å gi befolkningen i hele Trøndelag et tilgjengelig og velfungerende mobilitetstilbud som både bidrar til bedre miljø og bedre by- og distriktutvikling i takt med endringene i samfunnet. AtB skal bidra til å oppnå fylkeskommunens mål om mer klima- og miljøvennlige transportløsninger, og binde Trøndelag sammen og stimulere til regional bo- og næringsutvikling.

3 Status aktsomhetsvurderinger

3.1 Forankring av ansvarlighet

Styrevedtak

Styret vedtok 23. juni 2022 at AtBs virksomhet skal drives ansvarlig knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og at eventuell identifisert risiko skal søkes redusert.

Prosedyre

Det er vedtatt en prosedyre for aktsomhetsvurderinger jf. åpenhetslovens bestemmelser. Formålet med prosedyren er å sikre at AtB opptre ansvarlig og til enhver tid etterlever bestemmelsene i åpenhetsloven.

Det er vedtatt at AtB skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger i egen virksomhet, ved nye anskaffelser og i kontraktsoppfølging. Aktsomhetsvurderingene gjennomgås regelmessig for å sikre at de fortsatt er relevante og effektive.

Etiske retningslinjer og krav til leverandører

AtB har egne etiske retningslinjer som gjelder for alle ansatte. Retningslinjene angir hovedprinsippene for hvordan ansatte i AtB skal opptre ovenfor hverandre, samarbeids- og avtaleparter, samt interessenter. Retningslinjene tar utgangspunkt i allmenngyldige etiske verdier og normer, rettferdighet, lojalitet, ærlighet, pålitelighet og sannferdighet.

I tillegg stiller AtB etiske krav som en del av kontrakten med våre leverandører. Formålet med etiske krav er blant annet å sikre at alle som leverer varer og tjenester til AtB har et bevisst og forpliktende forhold til respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Med anstendige arbeidsforhold menes arbeid som ivaretar grunnleggende menneskerettigheter og helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen, og som gir en lønn å leve av.

AtBs leverandører, samt deres underleverandører, skal overholde AtBs etiske krav, internasjonale anerkjente konvensjoner og relevant nasjonal lovgivning. Leverandøren er ansvarlig for egen og underleverandørers overholdelse av AtBs etiske krav. AtB sine leverandører skal opptre med integritet.

3.2 Kartlegging av risiko for negative konsekvenser

Metode

AtB utfører aktsomhetsvurderinger av selskapets verdikjeder i henhold til prosedyre for aktsomhetsvurderinger.

I dialog med andre mobilitetsselskap i Norge har aktuelle risikoområder som kan anses som vesentlig blitt kartlagt. I tillegg er det benyttet offentlig tilgjengelige kilder fra tilsvarende markeder innen samferdsel og transport som en del av kartleggingen.

Med bistand fra Ernst & Young AS (EY) er det gjort en gjennomgang av alle AtBs leverandører hvor disse er blitt vurdert mot internasjonale regler og standarder knyttet til menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold, hvitvasking og korrupsjon.

AtBs risikovurdering og vesentlighetsanalyse la grunnlaget for at tre leverandører denne omgang ble valgt ut for en utvidet analyse. Leverandørene svarte ved bruk av et egenvurderingsskjema utviklet av EY og AtB i samarbeid.

AtB har foretatt en analyse av funnene og oppsummert disse i denne rapporten.

Land	Antall transaksjoner	Sum transaksjoner
Norge	10 714	2 499 563 276
Danmark	64	18 189 748
Tyskland	36	1 891 124
Sverige	68	483 181
Belgia	3	41 055
Sveits	2	21 227
Storbritannia	4	18 242
Sum	10 891	2 520 207 853

Land	CPI		AML		EPI	
	Score	Rank	Score	Rank	Score	Rank
Danmark	90	1	3,56	11	77,9	1
Norge	84	4	3,50	9	59,3	20
Sverige	83	5	3,12	3	72,7	5
Sveits	82	7	4,55	34	65,9	9
Tyskland	79	9	4,21	27	62,4	13
Belgia	73	18	4,01	21	58,2	21
Storbritannia	73	18	3,63	12	77,7	2

Land	GII		GPG		GRI		HDI	
	Score	Rank	Score	Rank	Score	Rank	Score	Rank
Danmark	0,013	1	0,764	32	1	NA	0,948	NA
Norge	0,016	2	0,845	3	1	NA	0,961	NA
Sveits	0,018	3	0,795	13	2	NA	0,962	NA
Sverige	0,023	4	0,822	5	1	NA	0,947	NA
Belgia	0,048	10	0,793	14	3	NA	0,937	NA
Tyskland	0,073	19	0,801	10	1	NA	0,942	NA
Storbritannia	0,098	27	0,780	22	3	NA	0,921	NA

Kartlegging av egen virksomhet

I 2022 var det totale sykefraværet i AtB på 6,6 %. AtB arbeider sammen med bedriftshelsetjenesten med oppfølging av sykemeldte og tiltak for reduksjon av sykefravær, og har som mål at sykefraværet skal være under 4 %. Fraværet er høyere enn målsatt nivå, men sykefraværet har fortsatt vært preget av koronapandemien gjennom 2022.

Turnover i 2022 var på et noe høyere nivå enn målsatt, og det gjøres tiltak for å redusere turnover.

Det har ikke vært jobbrelevante skader/ulykker i 2022 blant ansatte i AtB. AtB arbeider forebyggende med HMS i henhold til internkontrollforskriften, og utvikler og gjennomfører årlig HMS-handlingsplan i samarbeid med verneombud, HMS-ansvarlig og bedriftshelsetjenesten.

Det ble gjennomført en medarbeiderundersøkelse høsten 2022. Funn i undersøkelsen viser at arbeidsmiljøet oppfattes som godt. Imidlertid opplever noen ansatte et høyt arbeidspress, og AtB har iverksatt en kartlegging av hva dette innebærer for å iverksette nødvendige tiltak. Det ble videre avdekt at de ansatte ikke har god nok kjennskap til AtBs varslingsrutiner, og det ble derfor iverksatt tiltak for å gjøre disse bedre kjent. I tillegg ble det påstartet en revidering av rutinene i tråd med Arbeidstilsynets veiledning.

I ny strategi vedtatt 6. februar 2023, er det satt et mål om at AtB skal være en attraktiv arbeidsplass. Det jobbes derfor systematisk med tiltak for godt arbeidsmiljø i handlingsplaner som omfatter alle ansatte i virksomheten.

Kartlegging av leverandører

Åpenhetsloven stiller krav om kartlegging og konsekvensutredning av hele leverandørkjeden, samt forretningsforbindelser. Leverandørene er kartlagt og det er vurdert faktiske og potensielle negative konsekvenser av AtBs leverandørkjede.

I dette arbeidet har AtB valgt å samarbeide med EY. Dette arbeidet har vært delt i ulike faser. Første del har vært gjennomført som en kartlegging av alle AtB sine leverandører basert på selskapets SAF-T-iler (Internasjonal standard for elektronisk utveksling av pålitelige regnskapsdata) for 2022. Analysen er basert på SAF-T-filer som EY har mottatt fra AtB for den angitte perioden. Analysen har identifisert 363 leverandører til AtB fra syv forskjellige land. Analysen benytter syv ulike hovedindekser for å beregne en risikogradering for hver enkelt leverandør som har blitt benyttet av AtB. De inkluderte indeksene er utarbeidet av anerkjente, internasjonale aktører, og adresserer problemstillinger som er relevante med hensyn til åpenhetsloven. Analysen tar utgangspunkt i den siste tilgjengelige utgaven av respektive indekser. De inkluderte indeksene i analysene er som følger:

- Corruption Perception Index (CPI) - Transparency International
- Anti-Money Laundering Index (AML) - Basel Governance
- Environmental Performance Index (EPI) - World Economic Forum
- Gender Inequality Index (GII) - United Nations
- Global Gender Gap (GGG) - World Economic Forum
- Global Rights Index (GRI) - International Trade Union Confederation
- Human Development Index (HDI) - United Nations

EYs analyser har ikke identifisert leverandører til AtB med forhøyet risiko. Dette er basert på ovennevnte indekser og sanksjonslister. Resultatet er presentert til venstre.

Blant AtB sine 363 leverandører er det utført 10 891 transaksjoner med et totalt innkjøpsvolum på 2 520 MNOK. Leverandørene er fordelt på syv land, hvorav norske leverandører utgjør 99,2 % av totalsummen.

Kartet til venstre viser en oversikt over landene hvor AtB sine leverandører er registrert. Leverandørene er presentert med fargenyanser i henhold til risikoklassifisering. Hovedandelen av AtB sine leverandører er lokalisert i land som er definert som «lavrisikoland» basert på de utvalgte indeksene. Sett opp mot antallet transaksjoner med leverandører basert i de ulike landene, har AtB sitt største leverandørmarked i Norge.

Landene Sveits, Belgia og Storbritannia er markert som lysegrønne på kartet grunnet en noe dårligere score på de ulike indeksene. Sveits scorer noe dårligere på AML-indeksen, mens Sveits, Belgia og Storbritannia scorer noe dårligere på GRI-indeksen. Basert på en helhetsvurdering av de aktuelle leverandørene som holder til i de aktuelle landene, vurderes det dithen at utslagene på de ulike indeksene vil ikke være utslagsgivende for AtB sine undersøkelser.

Samtlige av de identifiserte leverandørene som AtB har benyttet i den ovennevnte perioden har blitt sammenstilt mot de listede sanksjonslistene. Analysen har ikke identifisert noen leverandører som sammenfaller med en sanksjonert virksomhet som fremgår av sanksjonslistene.

Følgende sanksjonslister er inkludert i analysen:

- Specially Designated Nationals and Blocked Persons List (SDN) Human Readable Lists | U.S. Department of the Treasury
- Foreign Sanctions Evaders (FSE) List
- Sectoral Sanctions Identifications (SSI) List
- Palestinian Legislative Council (NS-PLC) list
- List of Foreign Financial Institutions Subject to Correspondent Account or Payable-Through Account Sanctions (CAPTA List)
- Non-SDN Menu-Based Sanctions List (NS-MBS List)
- Non-SDN Chinese Military-Industrial Complex Companies List (NS-CMIC List) | U.S. Department of the Treasury

Kartlegging av risikoområder

Som tidligere omtalt er det med utgangspunkt i vurderinger gjort av andre mobilitetsselskap og bruk av offentlig tilgjengelige kilder er følgende tre risikoområder vurdert å være vesentlig i AtBs leverandørkjede.

Utvinning av råmateriale - Naturgummi

Råmaterialet gummi er høyt risikabelt når det gjelder barnearbeid. Mange gummiplantasjer befinner seg i land som ikke har adekvate lover og regler som beskytter barn mot utnyttelse og tvangsarbeid. Gummiindustrien er preget av lave priser og høyt konkurransepress, noe som kan føre til at arbeidere, inkludert barn, utnyttes for å produsere billigere gummi.

Arbeidet på gummiplantasjer er hardt og farlig, og kan innebære langvarig eksponering for farlige kjemikalier og tunge løft. Barn som utfører dette arbeidet, risikerer å bli utsatt for alvorlige helseproblemer og skader. Barn som arbeider på gummiplantasjer går glipp av skolegang og utdanning, noe som begrenser deres fremtidige muligheter.

Som en følge av dette, er det høy risiko for at barn utnyttes og tvangsarbeider på gummiplantasjer, og dette gjør at gummi som råmateriale er et høyt risikabelt produkt når det kommer til barnearbeid. Produksjon av gummi kan også ramme minoritetsbefolkninger i regnskogområder. Mange av verdens regnskoger ligger i områder som bebos av urfolk og andre minoritetsgrupper som har en lang historie og kulturell tilknytning til skogen. Gummitrær vokser naturlig i regnskogområder, og produksjon av gummi kan føre til at store områder av skogen blir ryddet for å gi plass til plantasjer.

I mange tilfeller har slike ryddinger av skog blitt gjort uten hensyn til rettighetene til urfolk og andre minoritetsgrupper som bor i områdene. Dette kan føre til tap av levebrød, tap av kulturell og åndelig tilknytning til landet og økosystemene, og utnyttelse av minoritetsbefolkningene.

Utvinning av råmateriale - Kobolt

Det forekommer barnearbeid ved utvinning av kobolt i enkelte områder i verden. Kobolt er en viktig råvare som brukes i produksjonen av litium-ion-batterier som brukes i alt fra mobiltelefoner til elbiler. Koboltutvinning er en vanskelig og farlig prosess, og mange av gruvene befinner seg i fattige områder der det er få muligheter for andre typer arbeid. Som et resultat er det høy risiko for at både voksne og barn utnyttes og tvangsarbeider i koboltgruver.

Ifølge en rapport fra Amnesty International fra 2016 er det anslått at rundt 20 % av koboltproduksjonen i Den demokratiske republikken Kongo (DRC) kommer fra såkalte "artisanale" gruver, der arbeidet utføres av lokale innbyggere, inkludert barn. Barn som arbeider i disse gruvene risikerer å bli utsatt for farlige arbeidsforhold, inkludert eksponering for farlige kjemikalier og skadelig støv, samt ulykker som kan føre til alvorlige skader eller dødsfall.

Det er verdt å merke seg at ikke all koboltutvinning involverer barnearbeid, og det finnes også initiativer som jobber for å bekjempe utnyttelse og tvangsarbeid i koboltgruver. For eksempel har noen store teknologiselskaper som Apple, Microsoft og Tesla lansert initiativer for å spore koboltproduksjonen fra gruvene til sluttproduktet, for å sikre at produksjonen skjer under akseptable arbeidsforhold og menneskerettigheter.

Produksjon av båter og busser - Skrog

Det har vært rapporter om bruk av tvangsarbeid, inkludert slaveri, i produksjon av skrog til båter. Slike rapporter har blitt avdekt i flere land, inkludert Thailand, Indonesia og Kina.

I Thailand har det vært rapportert om tvangsarbeid, inkludert slaveri, i produksjonen av fiskebåter. Ifølge en rapport fra Human Rights Watch fra 2018 ble migranter tvunget til å arbeide i dårlige arbeidsforhold, med lave lønninger og i noen tilfeller under tvang. Mange av arbeiderne var også utsatt for trakassering og vold.

I Indonesia har det vært rapportert om tvangsarbeid og slavearbeid i produksjonen av skrog til båter og skip. Ifølge en rapport fra Verité fra 2019 var det vanlig å finne tvangsarbeidere som jobbet under truende forhold og i noen tilfeller med begrenset tilgang til mat og vann.

I Kina har det vært rapportert om bruk av tvangsarbeidere i produksjonen av skip og båter i provinsen Xinjiang. Ifølge en rapport fra the Australian Strategic Policy Institute fra 2020, har det vært tvungen overføring av etnisk og religiøs minoritetsbefolkning, inkludert uighurer, til fabrikker og produksjonsanlegg i provinsen, hvor de jobber under tvang og dårlige arbeidsforhold.

Det har også vært rapporter om bruk av tvangsarbeid, inkludert slaveri, i produksjonen av deler til busser i enkelte land.

I Kina har det vært rapporter om tvangsarbeid og menneskerettighetsbrudd i produksjonen av komponenter til busser. Ifølge en rapport fra the Australian Strategic Policy Institute fra 2020, har det vært tvungen overføring av etnisk og religiøs minoritetsbefolkning, inkludert uighurer, til fabrikker og produksjonsanlegg i provinsen Xinjiang, hvor de jobber under tvang og dårlige arbeidsforhold. Rapporten bemerker at flere av disse fabrikkene produserer komponenter til bil- og bussektoren.

Vesentlighetsanalyse og videre oppfølging

Aktsomhetsvurderinger etter åpenhetslovens § 4 skal være basert på prinsipper om risikobasert tilnærming og forholdsmessighet. Aktsomhetsvurderingene skal stå i forhold til virksomhetens størrelse, virksomhetens art, konteksten virksomheten finner sted innenfor, og alvorlighetsgraden av og sannsynligheten for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

AtB er et administrasjonsselskap som kjøper tjenester av leverandører, og har ikke et eierskap til de transportmidler som benyttes og driftes av den enkelte leverandør. AtBs leverandører er kartlagt med tanke på kommersiell risiko og etisk risiko. Et flertall av AtBs leverandører er større anerkjente selskaper med tilhørighet til Norge.

Basert på analyseresultatene, kartlagte risikoområder og forholdsmessighet har AtB valgt ut tre leverandører som er fulgt opp med Due Diligence Questionnaire (DDQ). AtB vil vurdere om det i videre oppfølging skal gjøres Integrity Due Diligence (IDD)-undersøkelser. Sistnevnte vil avhenge av resultatet av gjennomførte DDQ-undersøkelser og om det er behov for en mer omfattende analyse.

AtB har valgt å be tre av våre leverandører om å redegjøre for status på eget arbeid med menneskerettigheter og arbeidsforhold i egen virksomhet og leverandørkjede hovedsakelig på bakgrunn av det material som benyttes i deres busser og båter. Råvarer i materiell kan stamme fra produksjon av dekk ved bruk av rågummi, utvinning av råmaterialet kobolt til bruk i el-batterier og i produksjonen av skrog og til deler i busser og båter.

Med bakgrunn i prinsippene om risikobasert tilnærming og forholdsmessighet, har AtB valgt å gjøre en nærmere undersøkelser av tre utvalgte selskaper som opererer i bransjer med kjente risikoer. De selskaper som AtB har valgt å kartlegge ytterligere fikk tilsendt Due Diligence Questionnaire (DDQ) for utfyllelse i den hensikt å kartlegge spørsmål knyttet til selskapenes leverandørkjeder.

Funn fra utvalgte selskaper for utvidet kartlegging

Selskap A

Kjernevirksomheten er sjøveis kollektivtransport i Trøndelag og Nordland med i dag 23 samband, fordelt på 13 ferjesamband og 10 hurtigbåtruter. Selskapet har stort sett langvarige kontrakter for drift av båt- og fergesambandene.

Selskap B

Selskap B er et av landets største ferge- og hurtigbåtredereier. Selskapet har 80 fartøy, og driver ferge- og hurtigbåtsamband langs den norske kystlinjen. Selskap B har satset mye på nye fartøystyper og miljøvennlig teknologi, og har tatt frem løsninger som selskapet er alene om i verden. Selskapet har mer enn 1.000 ansatte og omsetter for 2 milliarder kroner årlig.

Selskap C

Selskap C er i dag Norges nest største busselskap og blant de største selskapene i Danmark. Med sine om lag 4 500 ansatte fordelt over hele Norge og store deler av Danmark, er selskapet en betydelig aktør i bransjen for kollektivtrafikk.

På det tidspunktet AtBs redegjørelse offentliggjøres jf. bestemmelse i åpenhetsloven er analyse av selskap C ikke ferdigstilt.

Konklusjon

EY har bistått AtB med konsulterende tjenester for å oppnå compliance med bestemmelsene i åpenhetsloven. AtB har gjennom en grundig kartlegging av egen leverandørkjede ikke avdekt alvorlige forhold som krever ytterligere oppfølging. AtB vil benytte resultatene fra analysen og kartlagte risikoområder i det videre arbeidet med våre aktsomhetsvurderinger og opprettholdelse av krav jf. åpenhetsloven.

3.3 Iverksetting av tiltak

Som tidligere omtalt har AtB systemer for å motta og håndtere klager både for våre ansatte og interessenter.

I våre aktsomhetsvurderinger er det ikke avdekt et behov for å rette opp negative konsekvenser. AtB har ikke nærhet nok til at det skulle være aktuelt med en interessentdialog med særlig utsatte grupper.

Det gjøres en rekke tiltak for å begrense risiko for negative konsekvenser som vi forventer vil ha en effekt, både internt i egen virksomhet og eksternt ovenfor våre leverandører.

Egen virksomhet

Arbeidsmiljøet i AtB overvåkes og kartlegges gjennom en rekke aktiviteter, og inngår i internkontrollen:

- HMS handlingsplan
- Medarbeiderundersøkelser
- Medarbeidersamtaler
- Sluttsamtaler
- Verneombud
- Vernerunder
- Samarbeid med tillitsvalgte
- Arbeidsmiljøutvalg
- Styrking av varslingsrutiner
- Likestillingsredegjørelse
- Seniortiltak
- Universell utforming innen bedriften

AtB vedtok i februar inneværende år en ny strategi. Et av AtBs innsatsområder i strategien er at AtB skal være en attraktiv, trygg, inkluderende og helsefremmende arbeidsgiver som opptrer åpent og aksepterende.

Leverandører

AtB har en rekke aktiviteter for å følge opp våre nåværende og fremtidige leverandører, blant annet ved:

- Tema i våre konkurransegrunnlag med hensyn til arbeidsmiljø og menneskerettigheter i tråd med krav i åpenhetsloven
- Kontraktskrav til HMS
- Etiske retningslinjer til leverandører, oppdatert i 2022
- Samarbeid om utarbeidelse av ruteplan, hensyn til skiftplan og hviletidsbestemmelser
- Innflytelse som oppdragsgiver ved kontraktsoppfølging, møter med tillitsvalgte o.l.

I AtBs nye strategi er et av våre innsatsområder at vi gjennom bærekraftige anskaffelser skal stille krav som sikrer en ansvarlig leverandørkjede og støtter opp under sirkulærøkonomi.

3.4 Oppfølging av tiltak

Overvåking og håndtering, gjenoppretting og erstatning

Ved gjennomføring av aktsomhetsvurderinger er det ikke avdekt behov for gjenoppretting eller erstatning for påført skade relatert til vår virksomhet. AtBs prosess for håndtering i det videre arbeidet vil være:

- Klager fra våre kunder og andre interessenter relatert til krav i åpenhetsloven behandles fortløpende og uten unødvendig opphold.
- Overvåking og kartlegging av arbeidsmiljø i AtB danner grunnlag for tiltak ovenfor AtBs ansatte.
- Overvåking og oppfølging av AtBs leverandørkjede
- Aktsomhetsvurdering ved nye anskaffelser av vesentlig art

3.5 Kommunikasjon med berørte interessenter

Fra 1. juli 2022 har alle rett til å kreve informasjon om hvordan AtB håndterer negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Informasjonskrav

Alle kan ifølge åpenhetslovens bestemmelser kreve å få informasjon om hvordan virksomheter håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser som er vurdert i de aktsomhetsvurderinger virksomheten har gjennomført. På vår nettside kan forbrukere eller andre interessenter sende sitt informasjonskrav ved bruk av vårt kontaktskjema.

Når AtB svarer på et informasjonskrav, skal svaret være skriftlig, dekkende og forståelig for mottaker. Arbeidsbyrden vil veies mot hensynet til allmennhetens behov for informasjon. I enkelte tilfeller vil AtB derfor kunne henvise informasjonssøkeren til offentlig tilgjengelig informasjon dersom slik informasjon gir et dekkende og forståelig svar på spørsmålet.

Varslingskanaler og klagemekanismer

På AtBs nettside kan forbrukere eller andre interessenter tilsvarende klage eller gi varsel om eventuelle brudd på arbeidsforhold eller menneskerettigheter ved bruk av samme kontaktskjema.

For AtBs ansatte kan det varsles om brudd i tråd med rutiner for varsling av kritikkverdige forhold.

Klage til Forbrukertilsynet

Dersom AtB ikke har svart på informasjonskravet innen tre uker etter at den mottok det, eller innen to måneder i de tilfellene virksomheten har bedt om utsatt svarfrist kan man henvende seg til Forbrukertilsynet. Dette gjelder dersom man mener mottatt svar ikke er dekkende, skriftlig og forståelig. Det samme gjelder i det tilfelle de ikke får en nærmere begrunnelse for avslag på informasjonskrav innen fristen på tre uker etter at virksomheten mottok krav om begrunnelse.

Forbrukertilsynet kan, basert på informasjonssøkerens henvendelse, ta opp saken med virksomheten dersom tilsynet mener det er grunnlag for dette.

3.6 Gjenoppretting

Åpenhetsloven stiller krav til gjenoppretting i det tilfelle det er påført skade relatert til vår virksomhet. Håndtering av de negative forholdene som avdekkes kan gi tre muligheter:

- videreføre samarbeidet for mest effektivt å kunne påvirke leverandøren
- avbryte forholdet midlertidig mens igangsatte risikoreducerende tiltak videreføres
- i siste instans trekke seg ut av samarbeidet

Våre leverandører følges opp fortløpende hvor vi vil samarbeide med de aktuelle leverandørene om gjenoppretting og/eller erstatning hvis dette vil være påkrevd.

4 Oppsummering

Redegjørelsen om aktsomhetsvurderinger AtB viser en status for AtBs arbeid med krav i åpenhetsloven pr. juni 2023. I arbeidet med AtBs aktsomhetsvurderinger er både egen virksomhet og leverandører kartlagt. Med bakgrunn i prinsippene om risikobasert tilnærming og forholdsmessighet, valgte AtB å gjøre en nærmere undersøkelse av tre utvalgte selskaper som opererer i bransjer med kjente risikoer. Status er at undersøkelsen er ferdigstilt for to av de tre selskapene. I kartleggingene av leverandørene ble det ikke gjort vesentlige funn med negativ påvirkning på menneskerettigheter og arbeidsforhold.

AtBs nye strategi setter mål og retning for bærekraftsområdet, herunder arbeid med arbeidsmiljø og menneskerettigheter jf. krav i åpenhetsloven.

AtB vil ansvarliggjøre leverandører og underleverandører gjennom anskaffelser og ved kontraktsoppfølging for å sikre en god progresjon knyttet til aktsomhetsvurderinger.

Vår visjon -
bærekraftig og tilgjengelig Trøndelag.

*AtB velger å møte en verden i endring
med en offensiv, men ansvarlig strategi, som bygger
på tett samhandling med andre.*

*Det er vi forpliktet til, fordi vi skal leve etter verdiene våre:
ansvarlig, involverende og fremtidsrettet.*

AtB AS Norwegian Transparency Act

June 2023

Informasjonen i dette notatet er hentet fra tredjeparter og ulike sekundære informasjonskilder som er gjort offentlig tilgjengelig. Følgelig kan nøyaktigheten av den innhentede informasjonen ikke garanteres, ei heller påliteligheten til alle kilder til tilgjengelig informasjon. EY fraskriver seg ethvert ansvar for mulige feil eller utelatelser som følge av at EY har mottatt uriktige eller ufullstendige opplysninger eller dokumentasjon. Dersom ytterligere dokumentasjon og/eller ny informasjon som EY ikke har blitt forelagt i forbindelse med våre undersøkelser senere blir avdekket eller på annen måte fremkommer, forbeholder vi oss retten til å tilbakekalle notatet og gjøre endringer i notatets innhold og observasjoner.

Building a better
working world

Innledning

EY har bistått AtB AS («AtB») med konsulterende tjenester for å oppnå compliance med åpenhetsloven som trådte i kraft den 1. juli 2022. Loven gjelder blant annet for større virksomheter som er hjemmehørende i Norge, og som tilbyr varer og tjenester i eller utenfor Norge. AtB er med henvisning til åpenhetsloven pliktig til å offentliggjøre sin aktsomhetsvurdering senest den 30. juni 2023.

EYs mandat for oppdraget har vært inndelt i tre faser; herunder: 1) Risikovurdering av leverandører; 2) Due Diligence Questionnaire («DDQ») og 3) Rapportering.

Steg 1 - Risikovurdering av leverandører

I steg 1 av arbeidet analyserte EY gjennomførte leverandørtransaksjoner hos AtB i perioden fra den 1. januar 2022 til og med den 31. desember 2022 basert på mottatte leverandørlistene fra AtB i form av regnskapsformatet (SAF-T). Det ble identifisert 363 leverandører fra syv ulike land. De identifiserte leverandørene ble i det følgende individuelt risikogradert med grunnlag i syv hovedindekser, utarbeidet av internasjonale anerkjente aktører, og som dekker relevante tema og spørsmål knyttet til AtB sin aktsomhetsvurdering. Følgende indekser ble benyttet som grunnlag i analysene:

- Corruption Perception Index (CPI)
- Anti-Money Laundering Index (AML)
- Environmental Performance Index (EPI)
- Gender Inequality Index (GII)
- Global Gender Gap (GGG)
- Global Rights Index (GRI)
- Human Development Index (HDI)

Samtlige av de overnevnte leverandørene har i tillegg blitt sammenstilt mot sanksjonslistene som er omtalt i kulepunktene nedenfor. Screening av leverandører opp mot sanksjonslister er, i tillegg til screening opp mot hovedindeksene, et viktig element i risikovurderingen av leverandører. Dette er for å avdekke mulige risikofaktorer samt for AtBs evne til å presentere en sammenfattende aktsomhetsvurdering i tråd med kravene i åpenhetsloven. Utførte analyser har ikke identifisert at noen av AtB sine leverandører er oppført i sanksjonslistene omhandlet nedenfor:

- Specially Designated National and Blocked Persons List (SDN) Human Readable Lists | U.S. Department of the Treasury
- Foreign Sanctions Evaders (FSE) List
- Sectoral Sanctions Identifications (SSI) List
- Palestinian Legislative Council (NS-PLC) List
- List of Foreign Financial Institutions Subject to Correspondent Account or Payable-Through Account Sanctions (CAPTA List)
- Non-SDN Menu-Based Sanctions List (NS-MBS List)
- Non-SDN Chinese Military-Industrial Complex Companies List (NS-CMIC) List | U.S. Department of the Treasury

Analysen av de overnevnte leverandørene opp mot de angitte hovedindeksene og sanksjonslistene avdekket ingen leverandører med forhøyet risiko. Figuren nedenfor viser oversikten over transaksjonene fra EYs analyser av AtB sine 363 leverandører fordelt på lokasjon.

Land	Antall transaksjoner	Sum transaksjoner
Norge	10 714	2 499 563 276
Danmark	64	18 189 748
Tyskland	36	1 891 124
Sverige	68	483 181
Belgia	3	41 055
Sveits	2	21 227
Storbritannia	4	18 242
Sum	10 891	2 520 207 853

Basert på EYs konklusjoner i steg 1 av arbeidet, ville det i utgangspunktet ikke være nødvendige med ytterligere oppfølging av de identifiserte leverandørene. AtB valgte likevel, basert på egen kjennskap til de ulike leverandørene, å gjennomføre ytterligere oppfølgingssteg av tre unike leverandører lokalisert i Norge. AtB valgte disse tre selskapene av følgende årsaker:

- **Selskap A** som følge av deres utnyttelse av fartøy med et spesielt fokus på båtskrogens opprinnelsesland
- **Selskap B** som følge av deres utnyttelse av fartøy og med et spesielt fokus på nye bestillinger av elektriske båter samt bruken av el-batterier (kobolt)
- **Selskap C** som følge av deres utnyttelse av busser og med et spesielt fokus på ulike produksjonsland for busser, el-batterier og dekk

Steg 2 - DDQ

I steg 2 av arbeidet ble de tre aktuelle leverandørene bedt om å utfylle et DDQ-skjema utarbeidet av EY og med fokus på regeletterlevelse (compliance). EY har utviklet en spesialisert løsning som ga AtB muligheten til å stille relevante og oppklarende spørsmål til sine leverandører gjennom en GDPR-sikker teknisk løsning. Spørsmålene dekker flere kategorier, blant annet eierskap, integritetsforhold og menneskerettigheter. Hensikten bak valget om å be leverandørene fylle ut skjema selv var å fasilitere oppfølging samt forbedre kommunikasjon og samarbeid med leverandører og samarbeidspartnere. Leverandørenes svar i DDQ-skjemaet ble videre implementert i dataverktøyet *PowerBI* av EY for å forenkle visualisering og gjennomgang. De etterfølgende figurene viser hvordan resultatene fra DDQ skjemaet har blitt visualisert i *PowerBI*. AtB har ikke mottatt noen respons fra Tide Buss innen tidsfristens utløp, og deres resultater er dermed ikke inkludert i databasen.

Risk score viser den summative analysen av den automatiske risikovurderingen som kalkuleres med grunnlag i de oppgitte svarene av tredjepartene i DDQ-skjemaet. Tredjepartenes risk score baseres på trafikklys modellen og gjenspeiler behovet for ytterligere undersøkelser:

- **Grønn** risk score indikerer at ingen ytterligere undersøkelser er nødvendig
- **Gul** risk score indikerer at ytterligere undersøkelser kan være nødvendig

- Rød risk score indikerer at ytterligere undersøkelser av tredjeparten er nødvendig

Entity
Selskap A

DDQ Analysis - General information

EY
Building a better
working world

Risk score

10

Country of operations

Entity information

Entity	Organization reg.number	Address	Phone number
Website	Entity type	Trade license	VAT/Tax code
Financial Auditor - name	Financial Auditor - phone	Financial Auditor - e-mail	
Contact person	Incorporation date and place	Contact person - e-mail	

Ultimate beneficial owner

Full name	Date of birth	Nationality	Gender

Entity
Selskap B

DDQ Analysis - General information

EY
Building a better
working world

Risk score

20

Country of operations

Entity information

Entity	Organization reg.number	Address	Phone number
Website	Entity type	Trade license	VAT/Tax code
Financial Auditor - name	Financial Auditor - phone	Financial Auditor - e-mail	
Contact person	Incorporation date and place	Contact person - e-mail	

Ultimate beneficial owner

Full name	Date of birth	Nationality	Gender

PowerBI databasen inkluderer en samlet oversikt over all informasjon oppgitt av leverandøren i DDQ-skjemaet, informasjon over aksjonærer, klassifisering og eventuelle retningslinjer som er vedlagt DDQ-skjemaet. Avvik og ikke-besvarte spørsmål identifisert i DDQ-skjemaet fremstilles slik vist i figurene på neste side. Disse risikoene vurderes individuelt og inngår påfølgende i risiko-scoren for den gjeldende leverandøren, slik vist i figurene ovenfor. Med referanse til figurene nedenfor, fremstilles samtlige avvik og ikke-besvarte spørsmål i DDQ-skjemaet i venstre felt. Avvik

og ikke-besvarte spørsmål med forhøyet risiko og deres tilknyttede individuelle risiko-score, fremstilles i høyre felt.

Leverandørene hadde følgende avvik eller ikke-besvarte spørsmål med tilknyttet forhøyet risiko: Selskap A hadde på tidspunktet ved besvarelse av DDQ-skjemaet ikke offentlig tilgjengelige retningslinjer; Selskap C hadde på tidspunktet ved besvarelse av DDQ-skjemaet ikke vurdert selskapets opprettholdelse av menneskerettigheter, referert til offentlig tilgjengelig informasjon i DDQ-skjemaet og offentlige tilgjengelige retningslinjer.

Entity
Selskap A

Deviations and not answered questions

Scoring

Question_corrected	Value	DDQ md scoring_Score.Value
Publicly available policy	Nei	
Svar ID	1	
ATB - 1	Ja	
Include in code of conduct	No answer	
Include in anti-corruption	No answer	
Tracking routines	Vet ikke	
Addressed caused harm	Vet ikke	

Scoring

Question_corrected	Value	DDQ md scoring_Score.Value
Publicly available policy	Nei	5

Entity
Selskap B

Deviations and not answered questions

Scoring

Question_corrected	Value	DDQ md scoring_Score.Value
Integrity (Human rights assessment cooperation)	Nei	
Reference public DDQ info.	Nei	
Publicly available policy	Nei	
Svar ID	2	
ATB - 1	Ja	
Include in code of conduct	No answer	
Include in anti-corruption	No answer	
Tracking routines	Vet ikke	
Engage third parties/representatives	Vet ikke	

Scoring

Question_corrected	Value	DDQ md scoring_Score.Value
Integrity (Human rights assessment cooperation)	Nei	5
Reference public DDQ info.	Nei	5
Publicly available policy	Nei	5

Databasen inkluderer i tillegg en manuell risikovurdering av de to overnevnte leverandørene. Det er ikke avdekket forhold som en del av spørreskjemaet som indikerer at videre oppfølging av Selskap A og Selskap B er nødvendig. Basert på de avgitte svarene har disse selskapene tilstrekkelige rutiner og risikoreduserende tiltak til å kunne kontrollere iboende risiko i deres virksomhetsportefølje.

Konklusjon

AtB har gjennom deres grundige kartlegging av egen leverandørkjede ikke avdekket alvorlige forhold som krever ytterligere oppfølging. AtB vil benytte resultatene fra analysen i steg 1 og 2 av arbeidet som grunnlag for videre arbeid med deres aktsomhetsvurderinger og opprettholdelse av krav jf. åpenhetsloven.

EY | Assurance | Tax | Transactions | Advisory

About EY

EY is a global leader in assurance, tax, transaction and advisory services. The insights and quality services we deliver help build trust and confidence in the capital markets and in economies the world over. We develop outstanding leaders who team to deliver on our promises to all of our stakeholders. In so doing, we play a critical role in building a better working world for our people, for our clients and for our communities.

EY refers to the global organization, and may refer to one or more, of the member firms of Ernst & Young Global Limited, each of which is a separate legal entity. Ernst & Young Global Limited, a UK company limited by guarantee, does not provide services to clients. Information about how EY collects and uses personal data and a description of the rights individuals have under data protection legislation are available via ey.com/privacy. For more information about our organization, please visit ey.com.

Ernst & Young LLP is a client-serving member firm of Ernst & Young Global Limited operating in the US.

About EY Forensic & Integrity Services

Embedding integrity into an organization's strategic vision and day-to-day operations is critical when managing complex issues of fraud, regulatory compliance, investigations and business disputes. Our international team of more than 4,000 forensic and technology professionals helps leaders balance business objectives and risks, build data-centric ethics and compliance programs, and ultimately develop a culture of integrity. We consider your distinct circumstances and needs to assemble the right multidisciplinary and culturally aligned team for you and your legal advisors. We strive to bring you the benefits of our leading technology, deep subject-matter knowledge and broad global sector experience.

© 2023 Ernst & Young LLP.

All Rights Reserved.

This material has been prepared for general informational purposes only and is not intended to be relied upon as accounting, tax or other professional advice. Please refer to your advisors for specific advice.

ey.com